

HONVÉD ALTISZTI

FOLYÓIRAT

Tartalom

Nyárelő	2	Kétszáz éve született Czetz János	18
Magyar altisztek Afrikában	3	Hagyományörző altisztek a béketámogatóknál	20
A nemzetközi tapasztalatok hasznosak az otthoni kiképzés során	5	Zene, sport, honvédelem	22
A légierő JTAC-altisztjei SAMOC	6	Retró vasak doktora	24
A logisztikai szakképzés kihívásai Tatán	8	Régi történetek, szép emlékek	26
Nemzetközi nap a Sigonella légibázison	10	Egy könnyed séta Ottó testvérral az örök városban	28
150 éve szolgálatban	12	A három nővér...	29
A zavartalan repüléért	14	Életképek	30
A 800 éves Aranybulla emlékére (1222–2022)	16	Humor	31
	17	Római képeslap	32

Nyárelő

Bogya Sándor Mihály főtörzsaszóls

Ismét itt a nyár, ilyenkor mindenki a „családozás”, feltöltődés, lazulás és barnulás időszakát éli. Vízi sportok, horgászat, kikapcsolódás... Ami kell is, hogy az előttünk álló feladatokra, kiképzésekre 100 százalékos figyelemmel és erődobással tudjunk felkészülni és összpontosítani, hogy teljesüljön a kitűzött cél. Ehhez mind testileg, mind lelkileg regenerálódnunk kell, ami nálunk, magyaroknál általában ebben az évszakban történik meg. Jó, ha a szabadságunk nagyobb része aktív pihenéssel telik; vegyük elő a futócipőt vagy a kerékpárt, ússzunk, kiránduljunk – és fáradjunk el, izzadjuk ki az egész évi stresszt.

Ugyancsak javallott az olvasás. Ezáltal fejlődünk, más hibáiból tanulunk, a jó példát pedig átvesszük. A mai digitális világunkban megvan a varázsa, ha egy „húsvér”, igazi papírszagú kiadványt kézbe véve kapcsoló-

dunk ki. Számos könyvtár – akár laktanyai is – akad a helyőrségekből, de ha az internet segítségével meglátogatjuk a Zrínyi Kiadó webáruházát, ott is találunk hasznos olvasnivalót.

A nyaralás közben vigyázzunk családunkra és magunkra. A strandolás alapból sem veszélytelen, különösen, ha nagy a tömeg, így könnyen szem elől téveszthetjük egymást. Természetjárás közben pedig gyorsan jöhet egy zápor, és bőrig ázhatunk – persze ennek is megvan a szépsége, közel sem esik olyan rosszul, mint amikor egyenruhában, a gyakorlótéren ér utol bennünket egy zivatar.

Kívánok mindenkinek tartalmas, a szeretteik körében eltöltött, regenerálódásban gazdag nyarat, hogy a pihenés után újult erővel vágassunk bele ismét a feladatainkba, amiből – valljuk be – akad bőven.

A mali misszióban szolgáló magyar állomány felét altisztek alkotják

Magyar altisztek Afrikában

Csapó Zsolt törzsaszóls
Fotó: EUTM, MH EUTM Mali magyar állomány és a szerző felvételei

Az Európai Unió Mali Kiképző Missziója (European Union Training Mission in Mali – EUTM Mali) 2013 óta működik az országban, 25 európai állam részvételével. Az elmúlt években számos magyar katona vállalt feladatot az afrikai ország fegyveres erőinek felkészítésében. Az elérni kívánt cél az, hogy idővel a Mali Köztársaság hadserege és rendvédelmi erői együttesen és önállóan képesek legyenek garantálni az ország biztonságát és területi integritását.

A feladat nem egyszerű. Egy időben több nehezítő körülmény is próbára teszi a hadműveleti és harcászati szinteken szolgálók mindennapjait. A legnagyobb kihívást – az extrém forró éghajlati körülmények mellett – a rossz biztonsági helyzet jelenti. Sajnos az országban állandósult a különböző terrororganizációk jelenléte és aktivitása. A szélsőséges, fegyveres iszlamista csoportok folyamatos veszélyt jelentenek a térségben tevékenykedő ENSZ-misszióra (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali – MINUSMA) és a többnemzeti erőkre nézve egy-

aránt. Különösen az ország északi és középső régióiban jellemzőek az etnikai konfliktusok a dogon és a fulani népcsoportok között. A helyzetet pedig csak súlyosítja az egyre jobban elmélyülő vallási konfliktus a keresztény és az iszlám közösségek között. Régi probléma a térségben a korrupcióval és a munkanélküliséggel összefüggő magas bűnözési ráta, amelynek visszaszorítása csak hosszú távú tervek megvalósulása árán lehetséges.

Magyarország jelenleg 20 fővel vállal szerepet a mali misszióban. Az állomány felét altisztek alkotják, akik a misszió

Kiképzési foglalkozáson

profiljából adódóan többségében kiképzői beosztásokat töltenek be. Három törzsbeosztásban is volt lehetőségük az altiszteknek bizonyítaniuk rátermettségüket, ezek: a szállás-mesteri, fotós-videós és hadműveleti altiszti helyek. Mivel mindenki egyéni beosztást töltött be, ezért a megfelelő érdekében kiemelten fontos volt a felkészülés, a tanulás, a begyakorlás és a tapasztalatfeldolgozás folyamata. Valószínűleg az otthon távolsága és a magyar közösség kis létszáma is hozzájárult ahhoz, hogy a bajtársias légkör hamar kialakult az altisztek között, ez pedig sokszor erős támaszt nyújtott a mindennapok kihívásaival szemben.

A hazai komplex felkészítést és kiválasztást követően, illetve a Maliba történő megérkezés után szinte azonnal munkához kellett látni. „Minden kezdet nehéz”, tartja a mondás, és nem volt ez másként a külszolgálat első heteiben sem. A megszokott európai éghajlattól, kulturális környezettől jelentősen eltérő körülmények fogadták a magyarokat. Mindezt csak nehezítette a nemzetközi környezet sajátosságából adódó magas szintű elvárás, aminek valamennyi altiszt igyekezett – Jutas szellemiségét követve – erős hit-

tel és erős akarattal, de mindenképpen a legjobb tudása szerint megfelelni.

Az elmúlt hónapokban decentralizált típusú kiképzések valósultak meg Maliban. Ez a valóságban azt jelentette, hogy az állomány a fővárostól, Bamakótól 60 kilométerre található koulikorói katonai táborban lakott, és az igényeknek megfelelően a kiképzők utaztak el a távolabbi helyszínekre oktatni. A tanfolyamok időtartama általában 2–5 hét volt, de előfordult, hogy egy komplexebb kurzus akár négy hónapig is tartott. A képzési paletta sokszínű, harcászati szinten elsősorban a lövészképesség kialakítására és fejlesztésére volt igény szakaszszintig bezárólag. A kiképzési ciklusokban megjelentek a logisztikai tananyag átadása mellett az IED-ismeretek, illetve a szakasz- és századparancsnoki vezetői modulok is. A képzés során – amely angol nyelven folyt, és a tolmácsok fordítottak le a kiképzendők nyelvére – a magyar oktatóknak folyamatosan együtt kellett dolgozniuk más nemzetek katonáival, sőt a helyi fegyveres erők kiképzőivel is. Mind az elméleti, mind a gyakorlati oktatást megelőzték a tervezés és a felkészülés fázisai, amelyeknek az alapját a helyi katonai doktrínák jelentették. |ⓘ

Fontos feladat a gépjárművek hadrafoghatóságának biztosítása

Konzultáció a motortér fölött

A nemzetközi tapasztalatok hasznosak az otthoni kiképzés során

Csapó Zsolt törzsszázlós

Az Európai Unió Mali Kiképző Missziójában folyó képzésről, a gyakorlati tapasztalatokról Major Zoltán törzsszázlós kollégámmal beszélgettem, aki a Magyar Honvédség 5. Bocskai István Lövészdandár állományában szolgál mint humán-térkép szakági vezető. Több mint 20 éve hivatásos katoná, családjával Debrecenben él, egy gyermeke van. Az MHEUTM Mali Misszió az ötödik külszolgálata, jelenlegi beosztása „Combat Service Support Team” közlekedési kiképző altiszt.

Milyen kihívásokkal kellett szembenézni a helyiek oktatása során?

– A nyelvi nehézségekből adódóan a legtöbb előkészületet a logisztikai kiképzések során használt speciális kifejezések és szakszavak alkalmazása igényelte. A tantermi foglalkozásokon a kiképzendő állomány részére a tananyagot francia nyelven biztosították, ami további kihívások elé állított. A gyakorlati foglalkozások megtartását külön befolyásolta a megszokottól eltérően magas hőmérséklet, amit sok esetben magas páratartalom is kísért. Különösen nagy hangsúlyt kellett fektetni a napi folyadékbevitelre. Problémát jelentett még a kiképzendő legénységi állomány írás- és olvasáskészségének hiánya. A tananyag megértését nagyban segítette a vizuális oktatási módszer alkalmazása. Az elméleti órák megtartásához szükséges technikai feltételek sok esetben nehézségekbe ütköztek (pl. gyakran akadozott az áramellátás). A kurzusok a ramadán ideje alatt is folytatódtak, ez a kiképzendő állományt is érintette, hiszen étel- és italmegvonással járt, ezért a motiváció fenntartása nehézségekbe ütközött a tanórák alatt.

Mennyiben tér el a felkészítés az otthon megszokottól?

– Az egyik lényeges különbség a logisztikai szaktanfolyamok vonatkozásában a kurzusok ideje. Míg odahaza legalább 10 hónapot kell tanulnia egy katonai gépjárműszercélnek, az előképzettség nélküli állományban itt négy hét áll rendelkezésre egy-egy tanfolyam eredményes elvégzésére.

A nemzetközi környezetben való megfelelés nagy próbatétel

Hogyan hasznosítható az itt megszerzett tapasztalat az otthoni felkészítésben?

– Általánosságban elmondható, hogy a nemzetközi közegben megszerzett tapasztalatok hasznosak az otthoni kiképzésekben, mert erősíteni képesek az oktatók hitelességét és magabiztosságát.

A misszió ideje alatt adódtak érdekes történetek is...

– 2021 decemberében a Magyar Honvédség parancsnoka, dr. Ruszin-Szendi Romulusz altábornagy és kísérete meglátogatta az EUTM Mali Kiképző Missziójában szolgálatot teljesítő magyar katonákat. A reptéren, a delegáció fogadását követően altábornagy úr megszólított és jelentkezésem fogadása után egy levelet nyújtott át, amelyet hétéves kisfiam sajátkezűleg írt. Ennél szebb karácsonyi ajándékot egyetlen, külföldön szolgálatot teljesítő katona sem kívánhatott volna magának. Ezúton is szeretném megköszönni a Magyar Honvédség parancsnokának támogatását.

Az eddig eltelt hat hónapban milyen lehetőségek adódtak a szabadidő hasznos eltöltésére?

– A misszióban az élet- és szabadidős körülmények jók voltak. A koulikorói tábor rendelkezik egy szabadterei edzőparkkal, illetve egy félig nyitott konditeremmel is. A táboron belül a kültéri futás is lehetséges. Az EUTM Mali Kiképző Missziójában több nemzet is teljesít szolgálatot, így folyamatosan szerveztek különböző sportversenyeket és ügyességi rendezvényeket. Néhány kivételtől eltekintve elmondható, hogy a többség az otthoni, eredeti beosztásától eltérő munkát végzett a misszióban. Ez egyszerre volt kihívás és lehetőség is, hiszen a megtanult, megszerzett tudást és tapasztalatot mindenki a hazatérést követően képes lesz átadni vagy alkalmazni a munkája során. A külszolgálat nagyszerű alkalom volt a szakmai tapasztalatok bővítésén túl arra is, hogy az európai kultúrkörből jelentősen eltérő afrikai sokszínűséget is megismerhessük. A nemzetközi környezetben való megfelelés pedig nemcsak próbatétel volt, hanem egy esély is arra, hogy tovább erősítsük a bajtársi kötéleket összetartó erejét. |ⓘ

Major Zoltán törzsszázlós (jobbról) és az interjú készítője, Csapó Zsolt törzsszázlós

Bevetésre kész az AH-64 harci helikopter

A légierő JTAC-altisztjei

Semperger László törzsőrmester
Fotó: MH 86. Szolnok Helikopter Bázis
Előretolt Repülésirányító Csoport

2017 elejétől, külföldi mintára a Magyar Honvédség 86. Szolnok Helikopter Bázis Előretolt Repülésirányító Csoportjában is megjelentek az előretolt repülésirányító (továbbiakban: JTAC – Joint Terminal Attack Controller) altiszt beosztások, majd hamarosan megkezdődött az első jelöltek kiképzése. De mit is csinál egy JTAC-altiszt?

A JTAC egy olyan speciálisan képzett katona, aki a szárazföldi csapatokkal mozogva igényli, illetve koordinálja az őket támogató repülőgépek, helikopterek, valamint pilóta nélküli eszközök mozgását, és irányítja a földi célok elleni csapásait. Ezt a szabályzókat Close Air Supportnak, azaz CAS-nek nevezik. Ha szükség van rá, képes kérni és vezetni a tüzérségi tüzet, létfonosságú információkat is szerezhet a légi eszközök felderítő szenzoraiból, célokat derít fel a csapások számára, majd felméri a pusztítás mértékét is. Mindezeket összehangolja egymással, valamint a szárazföldi erők manővereivel, tüzével. Képzettnek kell lennie a szárazföldi és a légi harcászattól, híradásból, elektronikai hadviselésből, a légvédelmi eszközök képességeiből, és karban kell tartania magát mind fizikálisan, mind mentálisan.

Magát az Előretolt Repülésirányító Csoportot 2006-ban töltötték fel az első frissen végzett lövészaltisztekkel, akik előjárói segítségével megalakították a képességet, majd 2012-ben elérték annak teljes NATO-, illetve amerikai akkreditációját. Az ERICS altisztjeinek kiképzésében a tiszt állományon kívül rengeteget segítettek az MH 2. Különleges Rendeltetésű Dandárban és annak jogelődjében szolgáló tapasztalt JTAC-altisztek.

A jelentkezőknek több feltételnek is meg kell felelniük, köztük természetesen minden magyar szabályzó-

nak, hogy altisztté válhassanak, ezenfelül a NATO megköveteli a STANAG 6001, 3.3.3.2. katonai szakanyaggal bővített felsőfokú angol nyelvvizsgát. A jelölteknek sikeresen el kell végezniük az ERICS által szervezett JTAC-előképzést (pre-course), ami feltétele a JTAC Certification Trainingnek (CC), azaz az alapképzésnek. Ezt eddig a Szlovén Légierő Levegő-Föld Műveletek Iskolájában (Air to Ground Operations School – AGOS) tették, azonban 2021-ben a magyar nemzeti alaptanfolyamot is akkreditálta egy NATO-, illetve egy amerikai bizottság, így ezt a képzettséget már itthon is meg lehet szerezni. A CC-t sikeresen elvégzők továbbra is gyakorlatokra járnak, kiképzéseken vesznek részt, egyre bonyolultabb feladatokat oldanak meg, majd amikor az oktatók (JTAC-instructor) és a vizsgáztatók (JTAC-evaluator) felkészültnek látják őket, szerveznek nekik egy komplex, végső vizsgát, az Evaluationt. Ez a vizsga a szimulált törzselemek eligazításával kezdődik, a jelölt az itt kapott információkat feldolgozza, jelent a szárazföldi parancsnokának, produktumokat készít, felszerelést állít össze, hogy jellemzően másnap megkezdhesse a vizsgairányítását. Ez a vizsga két-három óra hosszú, lövész, tüzér, pilóta nélküli és pilóta vezette repülőeszköz alajátszókkal és valós repülőeszközökkel. A vizsga sikeres teljesi-

tése után válik a jelölt kiképzett JTAC-ké, és megkapja a hívójelét, ami az ERICS-nél mindenkinek „Archer” és egy kétjegyű szám.

A kiképzés itt sem ér véget. A JTAC-nek előírt, hogy:

- 17 különböző típusú irányításból (forgószárnyas, me-rev szárnyas, éjszakai, éles, videójelvevővel végrehajtott stb.) rendelkezzen fél évnél nem régebbi bizonyítvánnyal;
- 44 különböző szakmai feladatot (tüzérség és CAS egyidejű alkalmazása, különböző célmegjelölő eszközök és módszerek használata stb.) egy éven belül végre kell hajtania, ezeket a JMETHL nevű lista pontosan meghatározza;
- ezeken felül az Evaluation vizsgát is újra végre kell hajtania, maximum másfél évente.

Amennyiben ebből a 62 különböző feladattól akár csak egy is kieszik a megadott időintervallumból, a JTAC ideiglenesen elveszíti az önálló feladatvégrehajtáshoz szükséges jogát, és az adott feladat sikeres bepótlásáig azt csak oktató (instruktor) jelenlétében hajthatja végre.

Az ERICS JTAC altisztjei természetesen kiveszik a részüket a Magyar Honvédség általános feladataiból, úgymint oktatók és kiképzők biztosítása a belső képzésen és kiképzéseken, járőrök biztosítása a Közös Akarat feladatban, esetleg mint lögyakorlatvezetők gyalogsági lövészeteken és így tovább. Ezeken felül az altisztek is ellátnak lőtéri repülésvezető feladatokat, légi összekötőként szolgálnak a Keleti Pajzs feladatban, készenléti szolgálatot látnak el a Légi Szállítású Készenléti Szakasz JTAC-beosztásában, részt vesznek a zászlóalj- és dandárharccsoportok szakmai kiszolgálásában.

2021-ben, Afganisztánban, az Északi régió rangidős JTAC helyettesi beosztását is egy, az ERICS állományába tartozó JTAC-altiszt látta el. Az interoperabilitás hasznossága itt egyértelműen kirajzolódott: a törzsőrmestert abban az időben egyedüli magyarként integrálták holland, német és belga századokba, amelyek feladatainak támogatásához amerikai és német repülőeszközöket igényelt, azok személyzetének a feladat előtt eligazítást tartott, majd a végrehajtás közben a szárazföldi parancsnok szándéka szerint irányította azokat, ahogy ezt előtte az ERICS JTAC tisztjei tették.

Ahogy látható, a légierő JTAC-altisztjeinek feladatrendszere igen komplex, kiképzettséjük fenntartása rengeteg időt és energiát igényel. A képesség azonban a NATO – főként aszimmetrikus hadviselésű – műveleteiben is rendkívül fontos volt, de a szimmetrikus hadviselést újra előtérbe helyező korban jelentősége csak nő. Ezért fontos a képesség szempontjából az altisztek utánpótlásának biztosítása. Ebben a tekintetben fontos mérföldkő, hogy a vezető altiszt kar hathatós közbenjárásának segítségével 2022. július 16-án már olyan őrmestereket is avatnak, akik szakmai képzése az ERICS-nél valósult meg, és első beosztásuk is a csoportnál lesz. Folyamatosan azon dolgozunk, hogy jövőre a számuk tovább emelkedjen, és avatásuk után azonnal meg is kezdhessék hosszú és eseménydús útjukat a hívójel megszerzéséig. |A|

Magashegyi irányítás Szlovéniában

Légi művelet német katonákkal és egy C-47-es helikopterrel

Éjszakai célmegjelölés

Afganisztáni panoráma

Altisztek szolgálatban

SAMOC

Inoka Zoltán főörzsaszóló
Fotó: Miklós Máté főörzsőrmester

A Magyar Honvédség légtérvédelmi vezetési-irányítási rendszerének megújítására vonatkozó szerződést 2018. december 20-án írták alá, ami jelentős változást hozott ezredünk életében. Az Airbus céggel kötött megállapodás megteremtette a lehetőséget arra, hogy a Magyar Honvédség igényeinek megfelelő, a kor technológiai színvonalát képviselő eszköz kerüljön rendszerbe, biztosítva ezzel Magyarország légtérvédelmi oltalmazását és a légtér szuverenitását. 2021. augusztus elején átadták a SAMOC-ot.

Mi is az a SAMOC? A Surface-to-Air Missile Operations Center, azaz Légtérvédelmi Rakéta Műveleti Központ egy integrált, ezredszintű légtérvédelmi vezetési pont (rendszer), amely közvetlenül a CRC (Control and Reporting Centre – Légi Irányító Központ) alatt elhelyezkedve biztosítja több zászlóalj vagy csoportosítás harc- és tűzvezetési feladatainak központosított vezetés-irányítását, illetve tervezését. A rendszeren alkalmazott célszoftver feladata a tervezés és végrehajtás komplex támogatása.

Telepített és telepíthető (konténeres) változattal rendelkezünk, mindkettő képes szimulációs gyakorlatok végrehajtására is. A rendszer alkalmas a földi telepítésű légtérvédelmi rakétarendszerek műveleteivel összefüggő valamennyi tervezési, szervezési, harctevékenység-előkészítési és tűzvezetési feladat integrált rendszerben történő végrehajtására nemzeti, illetve multinacionális környezetben. A SAMOC Magyarország teljes területén alkalmazható, stratégiai szintű koordinációt biztosít bármely jelenlegi vagy jövőbeni légtérvédelmi fegyverrendszer számára. A közös adatbázison keresztül garantálja a közös átfogó helyzetértékelést a csatlakozott egységek számára. A rendszeren alkalmazott célszoftver feladata a tervezés és végrehajtás komplex támogatása.

Szigeti Zolt őrnagyot, az ezred Légtérvédelmi Rakéta és Műveleti Központ parancsnok-helyettesét arról kérdezem, hogy hogyan látja és képzeli el az altisztek szerepét ebben a rendszerben.

Mi volt a követelmény az itt szolgálatot teljesítő altisztek kiválasztásánál?

– Mielőtt bármilyen állománytábla-tervezésbe belekezdünk volna, megkérdeztük a német AMD Wing 1-nél (Air and Missile Defense Wing 1 – 1. Lég- és Rakétavédelmi Ezred) szolgáló kollégákat a kinti látogatásaink alkalmával, akik szintén ezt a rendszert használják, ők hogyan üzemeltetik ezeket. Természetesen mindamelllett, hogy tiszták dolgoznak a fő munkaállomásokon, elengedhetetlen az altisztek szerepe. Az altisztek a törzsek állományából adminisztrátorként vesznek részt az egyes területek munkájában. A SAMOC rajparancsnokai és helyetteseik a telepíthető változat üzemeltetéséért és a tűzvezetési feladatok végrehajtásáért felelnek. Telepítik és üzemeltetik a konténereket és különböző feladatokat hajtanak végre benne. Tüzelszító operátor/asszisztens Local Controllerként (rendszerüzemeltető), rendszergazdaként, rendszer-adminisztrátorként,

adatbázis-kezelőként és egy kicsit informatikusként veszik ki a részüket egy olyan eszköz/rendszer üzemeltetéséből, ami jelenleg tudja a NATO összes standard adatkapcsolatát. Ezért fontos szempont volt a kiválasztás során, hogy a katonák legyenek jártasak a hírközlésben, ismerje a Linux operációs rendszert, rendelkezzen információbiztonsági, informatikai háttérrel, legyen tisztában a légtérvédelmi rakétaegységek telepítésével szemben támasztott követelményekkel, más szóval legyen kicsit légtérvédelmi rakétatűzér is. A híradóképzésről újonnan bekerült altiszteket kollégáikat is meg kell ismertetnünk a légtérvédelmi rakétaműveletek tervezésével, így elkerülhetetlen számukra, hogy légtérvédelmi rakétás tudással is felvértezzék magukat.

Mik az elvárások azokkal az altisztekkal szemben, akik már bekerültek a század állományába?

– A rendszer részét képező szoftver és a hardver minden funkciójával tisztában kell lenniük az itt szolgálatot teljesítő altisztekeknek. Ezáltal tudásukra alapvetően támaszkodnak a tiszták, így elvárás velük szemben a proaktivitás, a nyelvi felkészültség, a rendszerszemlélet és az infokommunikációs szakállománnyal való együttműködés képessége, az informatikai tudás mélyítése, és ami még nagyon fontos, hogy tudják üzemeltetni az akár többszintű hálózatot. Kijelenthető: a régebbi technikák esetében mérnököket kellett alkalmazni bizonyos feladatok megoldására, most ezeket a feladatokat olyan technikus altisztek végzik el, akik meg tudják állapítani, mi a baj, és azt képesek is elhárítani, akár harci körülmények között is.

Hogyan történik az itt szolgáló altisztek képzése?

– Nemcsak a gyártó cég (Airbus) képez, hanem a német légtérvédelmi alakulatnál is részt vesznek kollégáink az üzemeltetéshez szükséges képzéseken. Először az Airbus tartott kéthetes gyártói képzést, amiből egy teljes napot csak a Local Controller feladatának szenteltek. A második, haladó szintű gyártói képzésen a teljes tervezési folyamaton végigmentek, és konfigurálták a gépeket is. A német 1. Lég- és Rakétavédelmi Ezred – melynek 15-16 éves tapasztalata van a rendszer üzemeltetésével kapcsolatban, kezdetben ide integrálták a Hawk és Patriot légtérvédelmi rakétákat – nagyon nyitott, és úgynevezett on-

Konténeres munkaállomás

the-job-training (a munka helyszínén alkalmazott képzés) keretében is felajánlotta segítségét katonáinknak. Ez talán a legerősebb képzési forma, amikor az altiszte egy gyakorlaton, a német kolléga mellett mint operátor vesz részt a munkában és sajátítja el az ismereteket.

Benke Balázs törzsőrmestert, a légtérvédelmi rakéta műveleti század karbantartó rajának megbízott rajparancsnokát a tapasztalatairól kérdeztem.

Hogy érzik magukat az itt szolgáló altisztek, és ki nek ajánlja ezt a beosztást?

– Első ránézésre is látja mindenki, hogy ez egy modern technika. Nagyon büszkék vagyunk, hogy itt szolgálhatunk! Úgy érezzük, azon a helyen teljesítünk szolgálatot, ahol lenniük kell. Komoly kihívást jelent megfelelni a rendszernek, ami elég összetett, és a tempó is nagy, de számunkra ez a motiváció ebben a beosztásban. A külföldi képzés egy extra lehetőség a fejlődésre, mind nyelvi tekintetben, mind szakmailag. Az ultramodern környezet már azt nyújtja a katonák számára, ami a 21. század elvárása. Alapvetően azok számára lehet vonzó ez a beosztás, akik informatikai téren szeretnék tudásukat kamatoztatni. Jelenleg nem sok civil munkahely képes ilyen fejlett informatikai hálózatot felmutatni a pályakezdeők számára. A szakterület iránt érdeklődő altisztek itt elmélyíthetik a tudásukat. Fontos kiemelni, hogy mindezt műveleti körülmények között is tehetik, ami izgalmasabb, mintha valaki egy irodában találkozna az informatikai rendszerekkel. 🇩🇪

MH-vezénylőzászlósi látogatás

A közelmúltban beszerzett eszközök technológiai rendszere új fenntartási szemlélet kialakítását követeli meg (Leopard 2A harckocsi)

A logisztikai szakkiképzés kihívásai Tatán

Szalai Ferenc törzsszázados
Fotó: a szerző felvételei és archív

A Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program eredményeként egyre több modern technikai eszköz, felszerelés jelenik meg a Magyar Honvédség arzenáljában. Ezek az eszközök újabb eljárásrendek és technológiák kidolgozását, integrálását követelik meg a felhasználóktól és a kiszolgálóktól egyaránt. Emellett mindez nagyobb rugalmasságot, előrelátást, pontosabb tervezést és együttműködést igényel a logisztikai alegységek parancsnokaitól és szakmai előljáróiktól.

A kiképzés szervezésénél figyelembe kell venni, hogy a rendszeres kiszolgálási feladatokra való felkészítésen túl a katonáknak meg kell kapniuk azokat a modern szakharcászati ismereteket is, amelyek a napi – optimális – körülményektől eltérő környezetben és feltételekkel történő feladat-végrehajtásra készítik fel. A Magyar Honvédség 25. Klapka György Lövészdandár *Logisztikai szakbeosztású katonái szakkiképzésének, szakfelkészítésének tervezéséhez, szervezéséhez és végrehajtásához* című segédlete lehetőséget ad a napi logisztikai feladat-végrehajtás keretében végzett tevékenységek (szakjavítások, műszaki mentési vagy szállítási feladatok stb.) kiképzési foglalkozásként történő beszámítására. Elmondható, hogy a napi feladatok, biztosítások lekötik a logisztikai alegységek erőforrásait, így már szinte csak korlátozottan van kapacitás további szakkiképzések végrehajtására. Ebből adódóan – és a kapcsolódó képzésekre tekintettel – egyre

jobban körvonalazódik, hogy a javító szakalegységek jelenlegi (hagyományos) állománytáblája nem minden esetben a leoptimalisabb az új haditechnikai eszközök üzemeltetéséhez (sem létszámban, sem pedig felépítésben, összetételben).

A közelmúltban beszerzett eszközök technológiai rendszere új, az eszköz teljes élettartalmát felölelő fenntartási szemlélet (élettartam-menedzsment) kialakítását követeli meg. A technikai kiszolgálások F1–F6 szintekre tagolódnak, ez a tagozódás bizonyos tekintetben harmonizál a jelenlegi, általunk használt 1–6. technikai kiszolgálási rendszerrel, a különböző időintervallumokkal és technológiai folyamatokkal. Ennek részeként szükséges lehet a Bundeswehr által használt szisztémában működő és alkalmazott külön torony- és alvázrendszerekre specializálódott javítócsoportok átvétele, ezzel párhuzamosan a szerelői beosztások átminősítése altiszti rendfokozatokká. Itt meg-

A 69M vegyestüzelésű mozgókonyha beüzemelése

Gamma tábori moduláris mozgókonyha telepítése (GTMM16)

jegyzendő: ez jelenleg szembemegy a jelenlegi nómenklatúrával és az Altiszti Stratégia tervezett változásaival, ahol elvárt az idegen nyelv (német szakmai) ismerete – az újabb technikai eszközök, mint a Leopard harckocsi vagy a PzH 2000 önjáró löveg kiszolgálásához szükséges ismeretek elsajátítása, képzése alapvetően külföldi képzések keretében valósul meg. Kiemelt fontosságú az informatikai ismeretek alkalmazási képessége és ezen beosztások feltöltése iskolarendszerű képzésben végzett technikusokkal. Ezek a kompetenciák biztosíthatják, hogy a gyártó által használt informatikai rendszereket (mint a LIMS és az ILME) akadálymentesen lehessen használni.

Az eszközök összetettsége megköveteli, hogy az emelt szintű karbantartásokat és javításokat végző állomány megfelelő műszaki előképzettséggel rendelkezzen a tati dandárnál. Ezzel az előírt alapképzettséggel is körülbelül két év, mire az állomány képes az eszköz önálló javítására. A KMW szerződésben vállalta egy oktatási rendszer telepítését az új eszközökhöz (PzH2000HU, L2A7HU). Ez a Klapka György Laktanyában található. Két év „on the job training” közvetlen képzést követ további három év „supervisor” szakasz, mindez az ötéves „Technical Support” szolgáltatás keretében. A fentiekben már részletezett, emelt képzési követelmények olyan többletkompetenciákat jelentenek a szakállomány részére, amelyek a munkaerőpiacon is versenyképes helyzetbe hozzák őket. Ezért is elengedhetetlen, hogy kiválasztásuk, megtartásuk, motiválásuk még jobban előtérbe kerüljön. Ezek a képzések a civil területen meg nem szerezhető képzettségeket biztosítanak, mindamelllett, hogy a költségvonzatai sem elhanyagolhatók, más képzésekkel ki nem válthatók, és az egymásra épülés miatt az egymást követő szintek nem elhagyhatók.

A szakemberek többször kiemelték, hogy a nem szakképzett személyzet által végzett „javítások” komoly károkat, meghibásodásokat generálhatnak. Bár az ILME-rendszer nagyban megkönnyíti a hibabehatárolás és a javítás folyamatát, a kiszertelt és hibás alkatrészek javításának végrehajtásához elengedhetetlen a megfelelő szakirányú képzettség.

A Bundeswehr és a Magyar Honvédség technikai kiszolgálási és logisztikai képzési rendszere közötti kü-

Magyarország összesen 24 Panzerhaubitze 2000-es önjáró tarackot vásárolt a német Krauss-Maffei Wegmann (KMW) vállalatától

Logistic Information and Management System (LIMS): a KMW cég által üzemeltetett szoftver, a technikai eszközök adatainak elektronikus kezelésére. Integrated Logistic Maintenance Equipment (ILME): korszerű javítástámogató eszköz, olyan digitális platform, ami a KMW által gyártott harcjárművek fedélzeti elektronikájából közvetlenül, valamint az elektronikus diagnosztikai eszközökből érkező adatok feldolgozásával/kiértékelésével és virtuális megjelenítésével képes a hibafeltárást felgyorsítani.

lönbségek alapján megállapítható, hogy az új eszközök üzemfenntartása teljes szemléletváltást és rendszerszintű megközelítést igényel a felhasználótól és a logistikától egyaránt. Továbbra is szem előtt kell tartani, hogy az új eszközökkel kapcsolatos képzésekkel párhuzamosan folytatni kell a régi típusú technikai eszközök üzemeltetéséhez, üzemben tartásához szükséges szakképzéseket, illetve a már meglévő képességek alkalmazásának folyamatos szinten tartását. ▶

Nemzetközi nap a Sigonella légbázison

Összeállította: dr. Murinkó Attila ezredes (katonai összekötő, nemzeti rangidős)
Fotó: Tóth Péter, Tóth-Schindler Renáta őrmester

Nemzetközi katonai környezetben, legalábbis ahol a szervezet részéről vezetői szándék is megvan, évente egy alkalommal nemzetközi napot rendeznek. Így 2022. május 7-én szombaton, mondhatni hosszas és viszontagságokkal teli két év várározását követően, egy igen jó hangulatú rendezvénynek adott otthont a szicíliai Sigonella légbázison állomásozó Szövetséges Földfelszín Megfigyelő Erők (NATO AGS Force).

A bázis életében ez volt az első nemzetközi nap, melyen közel 600 fő vett részt és ismerkedett meg a gondosan összeállított standokon bemutatkozó 19 ország kultúrájával, szépségeivel és büszkeségeivel, valamint kapott kóstolót a szervezők által kínált hazai ételek változatos izvilágából.

Bár az előrejelzés szerint viharos időjárás volt várható, végül sem komoly esőzés, sem erős szél nem akadályozta a gulyás elkészítését. A magyarokon kívül minden más nemzet törölte a szabadtéri sütős-főzős programját, így a miénk volt az egyetlen látványkonyha a rendezvényen.

Mindenki tudta, hogy mi készül, és csak arra voltak kíváncsiak, hogy mikor lesz már végre kész. Végül kora délután a 100 liternyi (!) gulyást kiszállították a standhoz, ahol röpké fél óra alatt el is fogyott szinte az egész. Éppen annyi maradt, hogy a magyarok egy kis kóstolót haza tudtak vinni magukkal. A nagy mennyiségű alapanyag előkészítését és a stand díszítését jó hangulatban és szoros összefogásban végezték a családok. A HM Zrínyi NKft. Zrínyi Kiadó vezetése által biztosított, nemzetközi téren is színvonalas könyveket, valamint a különböző borokat és házi készítésű süteményeket a családok hölgytagjai izlése- sen elrendezték és kedvesen kínálták az érdeklődőknek.

A megnyitót követően a magyar standnál, a jeles esemény emlékére Hriczu Péter őrnagy, nemzeti rangidős és Tóth István törzsszázlós, az altisztek rangidőse egy-egy, a Zrínyi Kiadó gondozásában megjelent, a Magyar Honvédséget bemutató könyvet adott át a nemzetközi katonai szervezet parancsnokának, Houston Cantwell dandártábornoknak és vezénylőszázlósának, Reuben Jones főtörzsszázlósának, és egyben a magyar kontingens nevében megköszönte az eddigi támogatásukat. A bázis parancsnoka a rendezvényt követően elismerő, köszönőlevelet adományozott a magyar kontingens több tagjának.

Az első nemzetközi nap, a gondos előkészületnek és szándékoknak hála, jól sikerült! 🇭🇺

1 A Zrínyi Kiadó köteteinek átadása

2 Bemutató az olasz Ferrari Klub kollekciójából

3 Tóth-Schindler Renáta őrmester (családtagi minőségben) gulyással kínálja olasz katonatársát

4 Tóth Péter (NCIA) (balról), Houston Cantwell dandártábornok (parancsnok) és Reuben Jones főtörzsszázlós (vezénylőszázlós)

5 A kondér felelőse, Papp Artúr százados

6 Valkó Judit törzsszázlós a sütiket kínálja

7 Akik a gulyást főzték: Lantay Dóra Zsuzsanna és Tóth Péter

150 éve szolgálatban

Sebestyén Tibor törzsszászlós
Fotó: az alakulat archívuma
Felhasznált irodalom: Margitay-Becht András:
Tank a Dunán! Éghajlat, Budapest, 2016.

1871-ben bocsájtották vízre, majd 1872-ben állt szolgálatba a LAJTA monitor, akkor még SMS *Leitha* néven (SMS – Seiner Majestät Schiff, Ófelsége hajója). Azokban az időkben senki nem gondolta volna, hogy a hajó 150 év múlva is szolgálatban áll majd. A jubileum kapcsán egy vándorkiállítás is útnak indult. Úgy gondoltam, hogy a teljesség igénye nélkül bemutatom ennek a nem mindennapi hajónak a nem mindennapi életútját, amely bővelkedett eseményekben, hullámhegyekben és hullámvölgyekben egyaránt.

Történetének első fejezete 1872-es szolgálatba lépésekor kezdődik és az első világháborúig tart. Ebben az időszakban harci cselekményekben vett részt, tartalékban volt, illetve többször átépítették, korszerűsítették. 1876. december 18-án esett át a tüzkeresztségen legénységével együtt, amikor testvérhajójával, a MAROS-sal a belgrádi erődöt lőtték. Első jelentősebb átépítése 1887-ben tör-

tént. Ennek során a harci cselekmények tapasztalatait figyelembe véve a hajó tüzerejének növelésére és védelmének erősítésére helyezték a hangsúlyt. Ezt követően a LAJTA 1888-ban ismét aktív szolgálatba lépett. 1893-ban megint korszerűsítésen esett át, amelynek során a régebbi, már elavult lövegeket cserélték le korszerű Krupp lövegre, valamint új hajógépeket kapott, és a páncélzatot is megerősítették. Ezt követően szolgálatba lépett, és első alkalommal gyakorolta a szárazföldi csapatokkal történő együttműködést. Az ezt követő időszakot a gyakorlatok, a tartalékba helyezés és a teljes készütség szakaszai változva jellemezték, aminek az 1914. július 28-ai hadüzenet vetett véget.

Az első világháború harci cselekményei a szárazföldön, a levegőben és természetesen a vízeken is folytak, hatalmas emberáldozatokat követelve. Hadszintérré váltak a belvizek, és az itt zajló harcok aktív résztvevője volt a LAJTA monitor is. Augusztus 11-én másodszor, ezúttal a világháborús tüzkeresztségen esett át. Kíséretet látott el egy konvojban, és közben szerb parti ütegekkel került tűzharcba. A világháború során hajófedélzeti lövegeivel számos alkalommal hathatósan támogatta a szárazföldi csapatok harcát, illetve több jelentősebb ütközetben is részt vett, köztük Belgrád elfoglalásánál is jelentős szerepet játszott. A harcok sajnos nem múltak el nyom nélkül, több alkalommal kellett a hajót javítani, ezek során a tüzérségi eszközöket és a páncélzatot erősítették meg. Negyvenhat évet felölölő aktív szolgálata 1918-ban ért véget a Duna torkolatában, testvérhajója a MAROS társaságában.

Pályafutásának következő fejezete hosszú éveken át tartott, de ezt már nem katonai alkalmazásban, hanem „civilként” teljesítette. A teljes leszerelést követően eseménytelen és hanyattatott évek következtek úszó munkagépként. A hajót 1921-ben teljes fegyverzetétől és felépítményétől megfosztották. „Civil” pályájának kezdetét homály fedi, de üzemidejének nagy részét elevátorhajóként töltötte FK 201 néven.

Megmentésének folyamata hosszú volt és eseményektől tarkított, de az áldozatos munkának és a sok erőfeszítésnek köszönhetően 1992. november 11-én a hajót védetté nyilvánították. Újjászülésére azonban még várni kellett. A lelkiismeretes és kitartó előkészítésnek köszönhetően 2010 márciusában a hajó sólyára került, és megkezdődött az 1887-es állapotának megfelelő felújítása. 2014. augusztus 15-én ünnepélyes keretek között újrakeresztelték LAJTA MONITOR MÚZEUMHAJÓ névre, és egyben a Magyar Honvédség 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezred Tiszteletbeli Zászlóshajójává nyilvánították. Végleges kikötőhelye az Országház előtt lett kijelölve, ahol napjainkban is fogadja a látogatóközönséget.

A LAJTA MONITOR MÚZEUMHAJÓ teljes körű és hiteles képet nyújt mindazoknak, akiket érdekel egy korszakváltó haditechnikai eszköz alkalmazása, története és a rajta szolgálók mindennapi élete. Idén a 150. évforduló alkalmából rendezett vándorkiállítás több helyszínen is megtekinthető lesz, köztük Debrecenben, Pákozdon és Szegeden. 🇵🇸

A zavartalan repülésért

Ernst András zászlós
Fotó: Dévényi Veronika

Mi történik egy katonai légibázison, amikor a tél elmúltával a futópályán felfagyások keletkeznek? Vagy amikor a fokozott igénybevétel és az időjárás viszontagságai miatt a betonon megjelent repedéseket, töréseket, hézagokat helyre kell hozni? Ilyen esetekben a Magyar Honvédség Pápa Bázisrepülőtérén a Művellet Támogató Zászlóalj Repülőtér Üzembentartó és Karbantartó (RÜK) Századé a főszerep.

Altisztjeik vezetésével, május első hetében a RÜK-századnál az erre kiképzett legénységi állomány hozzájárult a futópályán keletkezett hibák felméréséhez. Mint kiderült, a feltárt problémák közül főként a vadrepedések és a dilatációs hézagok javítása jelentett kihívást. A katonák két csoportra osztva végezték tevékenységüket. Amíg az egyik csapat előkészítette a terepet, addig a másik fele már javított is. A szakmai tapasztalat nagyban megkönnyítette a munkálatokat. A század katonái már régóta együtt dolgoznak, így a gyorsaságot és hatékonyságot – a professzionális felszerelések mellett – a közvetlen, baráti hangulat is elősegítette.

Az időjárási körülmények, kivált a kellemes tavaszi klíma szintén megkönnyítik a tennivalókat, mivel a nyári forróságban akár 50 Celsius-fokra is hevülhet a kifutópálya. Ez a hőmérséklet szinte lehetetlenné tenné az ott folyó munkálatokat.

A kézi erő mellett nagy segítséget jelent a katonáknak a betonjavító gépsor, azaz a felületmaró, a vadrepedés-maró, a forrólevegő-lándzsa, a nagy teljesítményű por-szívó, illetve a betontörő és -vágó.

De vajon melyik az a javítóanyag, ami annyira erős, hogy bírja a különleges terhelést, könnyen bedolgozható, magas kopás- és ütésálló, magas vegyi ellenállóképességű, alacsony hőmérsékleten is kikeményedő és nagy mechanikai szilárdságú? Nos ez a Sikadur 12 nevű kétkomponensű metakrilát-műgyanta habarcs.

Reggel hattól este hatig tartó műszakban hét napra volt szükség ahhoz, hogy a fáradságos munka után a század tagjai visszatérhessenek a megszokott mindennapi feladataikhoz, és nem mellesleg a reptér ismét teljes kapacitással szolgálhassa ki az itt állomásozó és az ide érkező légi járműveket.

A RÜK-század az év minden szakaszában folyamatosan karbantartja a futópályát, a hozzá kapcsolódó gurulóutakat, állóhelyeket, valamint a repülőtér teljes munkaterületét. Nélkülük „félkarú óriás” lenne ez az amúgy is már világszínvonalon üzemelő és elismert bázis. Köszönjük kitartó munkájukat!

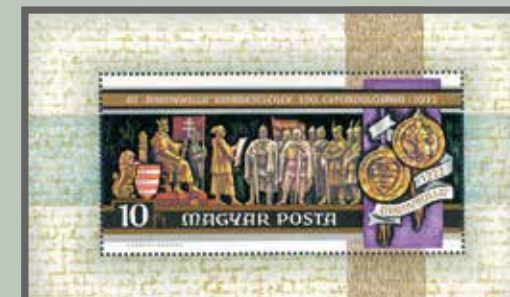

A 800 éves Aranybulla emlékére (1222–2022)

Összeállította: Surányi Barnabás zászlós
Felhasznált irodalom: *A magyar bélyegek monográfiája VII. kötet. Közlekedési Dokumentációs Vállalat, 1981, 394. oldal. Új magyar lexikon 1. kötet (A–C). Akadémiai Kiadó, 1959, 144–145. oldal. Magyar posta- és illetékbélyeg katalógus 2012–2013. Philatelia Hungarica Kft., 191. oldal.*

AZ 1972. ÉVI ARANYBULLA BLOKK

Az Aranybulla kihirdetésének 750. évfordulójára a Magyar Posta bélyegblokkot bocsátott ki, egy bélyeggel. A bélyegképet és a blokk díszítését Légrády Sándor tervezte, és 1972. augusztus 20-án hozták forgalomba. A kibocsátás napján azonos módon árusították, mint a korábbi alkalmi kiadásokat. Árusításukat a posta 1973. január 31-ével megszüntette.

A bélyegkép az Aranybulla kihirdetését ábrázolja II. András király jelenlétében. Jobb oldalon az Aranybulla pecsétjének két oldala látható szalagdíszítéssel, 1222 „ARANYBULLA” felirattal. A felső aranyávon AZ „ARANYBULLA” KIHIRDETÉSÉNEK 750. ÉVFORDULÓJÁRA 1972, az alsó fekete, arannyal szegett sávon az értékjelzés és a MAGYAR POSTA felirat olvasható. A bélyegképet széles szegély övezi, amely az Aranybulla szövegtörredékét ábrázolja, jobb oldalán széles, stilizált bórsávval. A bélyegkép fekvő téglalap alakú, bal és jobb oldalán a fogazatig terjed. Legnagyobb magassága 45 mm. A blokk négy oldalán vágott, mérete 136×90 mm. Nyomták az Állami Nyomdában több színű raszteres (rács) mélynyomással. Egy bélyeget tartalmazó blokkban került forgalomba. Készült 0,009 mm vastag, fehér, vízjel nélküli fluoreszkáló, előre enyvezett bélyegnyomó papíron.

AZ ARANYBULLA TÖRTÉNETÉRŐL

Az Aranybulla arany függőpecsét, amellyel a középkorban egyes fontos okmányokat hitelesítettek. Magyarországon történetében az Aranybulla elnevezés

az 1222-ben II. András király (1205–1235) által kiadott kiváltságlevélhez kapcsolódott a köztudatban.

Az Aranybullát a királytól függő szabad birtokosok (a későbbi köznemesség zömét alkotó szerviensek) kényszerítették ki, akik a feudális anarchia erősödésekor joggal tartottak attól, hogy a hatalmas nagyurak függőségbe kerülnek. A szerviensek ezért 1222-ben arra használták fel a lesüllyedt szabad tömegek elégedetlenségét, a különböző főúri csoportok egymás közötti ellentéteit és a királyi hatalom fokozódó gyöngeségét, hogy maguknak előjogokat és kiváltságokat biztosítsanak.

A főurak – és főként az idegen származásúak – elhatalmasodása ellen irányultak az Aranybullának azon pontjai, amelyek szerint a király nem adományozhat el egész megyétet, idegenek nem viselhetnek országos tisztséget, és különleges hozzájárulás nélkül birtokadományt sem kaphatnak. Ugyanakkor az Aranybulla intézményesítette a nemesi kiváltságokat, amennyiben leszögezte adómentességüket és különleges helyzetüket a bíraskodás, valamint a birtokkal való rendelkezés szempontjából. A központi hatalom gyöngülése jutott kifejezésre többek között az Aranybulla azon rendelkezésében is, amely szerint a nemesek csak az ország határain belül kötelesek hadat viselni.

Az Aranybullában a feudális kiváltságok szentesítése mellett kifejezést nyertek a lakosság szélesebb tömegeinek egyes – a szerviens réteg törekvéseivel részint egybeeső – kívánságai is: az Aranybulla elrendelte, hogy a király évenként csak egyszer verthesen pénzt (a pénzrontás korlátozása), megtiltotta, hogy az egyház a tizedet pénzben szedje, és hogy az urak utazásaik során megsarcolják a szegényeket.

Az Aranybulla utolsó pontjának kimondását különösen a nagyurak szorgalmazták, mely szerint, ha az uralkodó, illetve utódai nem tartanak be az Aranybulla rendelkezéseit, a nemesek ellentmondhatnak és ellenállhatnak neki (ellenállási jog).

Az Aranybullát a következő évtizedekben többször megerősítették, ugyanakkor azonban módosították is. Így már 1231-ben kimaradtak a szélesebb rétegek érdekeit szolgáló összes rendelkezések. Egy év múlva a beregi egyezmény az Aranybulla kikötéseivel szemben biztosította az egyház gazdasági és politikai befolyását.

Az ellenállási záradékot, amelyre a központi hatalommal szemben később gyakorta hivatkoztak a főurak és a köznemesség is, az 1687. évi országgyűlés törölte el.

Siposné dr. Kecskeméthy Klára ezredes, egyetemi tanár (jobbról) átadja a vendéglátóknak a Czetz-albumot

Kétszáz éve született Czetz János

RENDEZVÉNYSOROZAT GIDÓFALVÁN ÉS SEPSISZENTGYÖRGYÖN

Siposné dr. Kecskeméthy Klára ezredes
Fotó: Vargyasi Levente és a szerző felvételei

Nemzeti történelmünk viharáiban számos kiemelkedő személyiség kényszerült elhagyni országunkat, hogy aztán a világ más részein építsen karriert, öregbítse hazánk hírnevét. Közéjük tartozik Czetz János – Juan Fernando Czetz (1822–1904) – az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc legfiatalabb tábornoka, kiemelkedő személyisége, az erdélyi hadsereg vezérkari főnöke és ideiglenes főparancsnoka is.

KAPOCS ARGENTÍNA ÉS MAGYARORSZÁG KÖZÖTT

Czetz János a világsi fegyverletét után külföldre menekült és több mint négy évtizeden keresztül élt Argentínában. Az argentin Nemzeti Katonai Akadémia (Colegio Militar de la Nación) alapítója és az első parancsnoka volt négy éven keresztül. Czetz János példaértékű eltökéltséget mutatott, bárhova vetette is a sors, mindenhol kiemelkedő tevékenységet végzett. Argentínában általános tiszteletnek örvend; személye országokat, kontinenseket és népeket köt össze. Ő a kapocs Magyarország és Argentína között, valamint a székelyek, az örmények és az argentinok között is.

Czetz János honvédtábornok 1822. június 8-án született a Kovászna megyei Gidófalván. Születésének 200.

évfordulója alkalmából Kovászna Megye Tanácsa a 2022. évet Czetz János-évkévvé nyilvánította.

A Czetz János-ünnepség a gidófalvi református templomban istentisztelettel kezdődött. A jeles évfordulóra jelent meg a Háromszék Vármegye Kiadó gondozásában Kedves Gyula Czetz János 200 – Két nemzet hőse című kötete. A könyv a honvédtábornok, argentin ezredes rendkívül változatos, fordulatokban gazdag életútját, gyökereit, nevelését, szolgálatát a császári-királyi hadseregben, a szabadságharcban betöltött szerepét és az emigrációs éveket mutatja be.

„TÖRHETETLEN SZILÁRDSÁGGAL VÉGEZTE DOLGÁT”

A református vártemplom szomszédságában található Czetz János-émlékszoba kiállítás is megújult, a sepsi-

A megújult Czetz-émlékszoba

Mostantól kopjafa is emléket állít a szabadságharc legfiatalabb tábornokának

A honvéd tábornok szobra Gidófalván

Kiadványok az évfordulóra

szentgyörgyi Liszt Intézet Magyar Kulturális Központ munkatársainak köszönhetően. Itt Szabeni Zsuzsa intézetvezető köszöntötte az egybegyűlteket és nyitotta meg a kiállítást. Ezt követően Tóth Lajos nyugalmazott tanár emlékezett meg Czetz Jánosról. Méltó helyre került a Zrínyi Kiadó gondozásában 2020-ban megjelent Czetz-album (Czetz János honvéd tábornok nyomán Argentínában – A Colegio Militar de la Nación alapításának 150. évfordulója, 1869–2019). Az albumot a könyv szerzője (e sorok írója) az emlékháznak adományozta.

A gidófalvi ünnepség kiemelkedő eseménye volt a Demeter István székelyudvarhelyi szobrászművész által készített Czetz János-mellszobor leleplezése, amely a hon-

véd-tábornok nevet viselő iskola udvarát ékesíti. Tóth László, Magyarország csikszeredai főkonzulja Bem József tábornok Czetz Jánosról írt jellemzését idézte: „Kérlelhetetlen szigor, pártatlanság, keménység a büntetésben, de nagylelkűség a jutalmazásban, mentes a bosszúállástól, az önzés legkisebb árnyékától is.” Kiemelte, hogy bárhova is vetette a sors, törhetetlen szilárdsággal végezte dolgát, méltán van helye a legjelesebb magyarok Pantheonjában.

A Czetz János-rendezvénysorozat június 9-én, Sepsiszentgyörgyön folytatódott, ahol szabadtéri kiállítással, kopjafaavatással és tudományos konferenciával tisztelték a honvédtábornok emléke előtt.

Hagyományörző altisztek a béketámogatóknál

Bornemisza Géza törzsszázlós
Fotó: Kelemen Ilona

A Magyar Honvédség Béketámogató Kiképző Központ két olyan lelkes altiszttel büszkélkedhet, akik helyi, országos és nemzetközi szinten vesznek részt hagyományörző találkozókon, megemlékezéseken, bemutatókon, különböző korosztályok részére szervezett előadásokon és hadijátékokon. Írásomban a hagyományörzés iránt elkötelezett kollégáimat, Gál János Zoltán törzsszázlóst és Ladnai Bálint főtörzsőrmestert mutatom be.

A két altiszt életútja és katonai karrierje számtalanszor keresztezte egymást a múltban. Jelenleg is közösen szolgálnak, és a polgári életben mindketten a Jászkun Magyar Királyi Honvéd Hadikultúra Alapítvány kurátoraiként szervezik és segítik a szervezet munkáját.

A hagyományörző képeket nézve egyből szembejött, hogy császári fehér egyenruhában pompáznak a kollégáim. Laikus kérdésemre, hogy miért nem magyar huszár- vagy a jól ismert honvédmundérba öltöztek, a következő egyszerű választ kaptam: „Nem minden osztrák, ami fehér.” Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc során számos fehér frakkos egyenruhával felszerelt alakulat harcolt a honvéd oldalon, ruházatuk azonban eltért az osztrák csapatok öltözetétől. A zubbony ujján elhelyezett medvekördöm, a szűk, kék színű, fekete zsinóros, úgynevezett magyar nadrág és a fehér szíjzat feketére történő cserélése különböztette meg a katonákat a császáriaktól.

Számos esetben felkértem munkatársaimat, hogy a fehér frakkos egyenruha miatt a hadijátékok során – a létszámok kiegyenlítése végett – erősítsék a császári csapatokat. Elmondásuk alapján a hadijáték sikeres végrehajtása érdekében ők mindent megtesznek, akár a „sötét oldalra is átállnak, ha kell”.

Gál János Zoltán törzsszázlós a központ ügyviteli részlegének vezetője 1993-ban kezdte a katonai pályafutását Szolnokon, az MH 88. Gyorsreagálású Zászlóalj előd- és jogutód szervezeteinél. Pályafutása során különböző harcoló és támogató beosztásokon keresztül járta végig az altiszti ranglétrát; 193 ejtőernyős ugrással rendelkezik. Hagyományörzői tevékenységét 2000-ban, a szolnoki csata hadijátékban kezdte meg, Ladnai Bálint biztatására, azóta folyamatos szereplője a városban és megyeszerte tartott nemzeti ünnepeknek, rendezvényeknek. Aktív szerepet vállal a tavaszi hadjárat csatáinak felelevenítésében,

„Tiszteled a múltat, hogy érthesd a jelent,
és munkálkodhass a jövőn.”
Széchenyi István

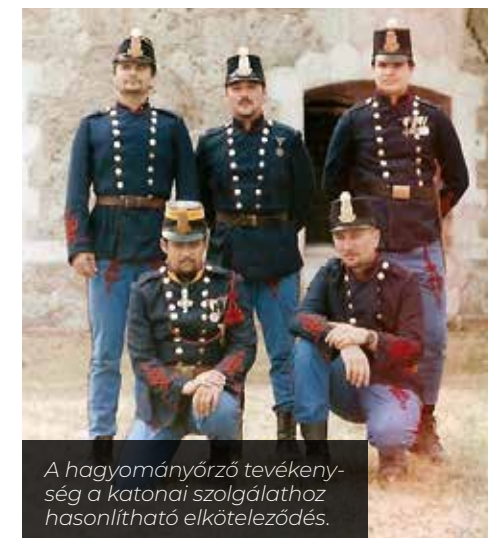
A hatvani csata

Gál János Zoltán törzsszázlós

Ladnai Bálint főtörzsőrmester

A hagyományörző tevékenység a katonai szolgálathoz hasonlítható elköteleződés.

valamint a mai napig – a szívéhez legközelebb álló – szolnoki csata hadijáték lebonyolításában. Az 1848–49-es történelmi időszakon kívül a világháborúk véraztatta időszaka is az érdeklődési körébe tartozik. Rendszeres résztvevője a Monostori erőd világháborús rendezvényeinek. Számos alkalommal vett részt az austerlitz csata hadijátékon Csehországban. Közreműködött *A kőszívű ember fiai* című darabban a szolnoki Szigligeti Színházban, valamint a *Budavár ostroma 1849 – Hagyományörző csatabemutató* című film elkészítésében. Gyűjteményébe az 1848–49-es szabadságharc, valamint a világháborúk időszakából való szuronyok, egyenruhák tartoznak. Kollekciónak legbecesebb darabja egy VZ40 Mauser karabély az első világháborúból.

Ladnai Bálint főtörzsőrmester a központ bázisüzemeltető részleg beosztott altiszteje 2003-ban kezdte meg a legénységi szolgálatot az MH 1. Könnyű Vegyes Ezred kötelékében, kezdetben harcoló, majd később ellátó beosztásokban. Tizennégy ejtőernyős ugrást hajtott végre. 2010-ben léptették elő őrmesterré. Mint kérdésemre elmondta, „a történelem iránti szeretetből” lett hagyományörző.

– A végvárrendszer és a török hódoltság kora ragadott meg 1986-ban, majd később a napóleoni időkkel kezdtem elmélyültebben foglalkozni, különösen a császári-királyi hadsereggel. Az első hagyományörző esemény, amin részt vettem, az *1. Osztrák–Magyar Monarchia időszaka találkozó* volt Szilvásváradon 1997-ben – tekint vissza az altiszt a kezdetekre.

A közel ezerdarabos – főként gyalogsághoz köthető –, egyenruhából, felszerelésből, fegyvertől és dokumentációkból álló gyűjteménye 150 évet ölel fel a francia háborúktól a második világháború végéig. Szívéhez legközelebb a Jász-Nagykun-Szolnok megye történelmi alakulataitól összegyűjtött tárgyak állnak. Kérdésemre, hogy mi kollekciónak legbecesebb darabja, egy M95 Steyr Mannlicher altiszti szuronyt említ. Számos helyen állítottak ki válogatást a gyűjteményéből. A Béketámogató Kiképző Központ étkezdéje jelenleg is egy tárlat bemutatóhelye. Ladnai főtörzsőrmester 2000 óta a Szent György Lovagrend tagja. Számos hazai rendezvény mellett külföldi eseményeken is megállta a helyét, így – a teljesség

igénye nélkül – Olaszországban (Livorno), Erdélyben (Gyergyóremete), a Felvidéken (Szógyén), Franciaországban (Montreuil), illetve Csehországban (Austerlitz – ma: Slavkov u Brna). Magyarország honvédelmi minisztere hagyományörző munkáját az Altiszti-legénységi Szolgálati Jel III. fokozatával ismerte el, Ausztriában pedig a Radetzky-emlékérem bronz fokozatával tüntették ki. Kollégám történelem iránti szeretete az évek során csak nőtt. Történelem alapszakos bölcsészként diplomázott Egerben az Eszterházy Károly Egyetemen, ahol jelenleg egyetemi tanulmányait folytatja mint okleveles történész.

Utolsó kérdésemre, hogy miért tartják fontosnak a hagyományörzést, és mit üzennek azoknak, akik azon gondolkodnak, hogy a jövőben e nemes tevékenységgel foglalkozzanak, a következő válaszokat kaptam.

Gál János Zoltán törzsszázlós fontosnak tartja a hagyományok őrzését. „Mint katona, úgy gondolom, a jövőnk csak úgy lehet felépíteni, ha büszkék vagyunk az elődeinkre, akik ott voltak, ahol lenniük kellett, és akik megvívta a csatákat, helytálltak, amikor kellett.”

Ladnai Bálint főtörzsőrmester meggyőződése, hogy „a hagyományok őrzése kiteljesíti az ember tudását. Katonaként elmélyülhetünk elődeink mindennapjaiban, munkásságában, és az így megszerzett ismereteket továbbadhatjuk szakmai, illetve polgári fórumokon, csatornákon. Mindenkinek javasolom a hagyományörzést, aki kicsit is érdeklődik a történelem bármely szegmense iránt. Aki kíváncsi és érdeklődő, aki bele szeretne kóstolni egy-egy korszak hangulatába, el szeretné sajátítani egy adott korszak fegyverténeket, felszerelésének a használatát.”

Remélem, hogy e rövid írás és kollégáim példája meghozza a kedvet azoknak is, akik eddig hezitáltak, hogy csatlakozzanak-e a hagyományörzők népes táborához. A hagyományörző tevékenység a katonai szolgálathoz hasonlítható elköteleződés. Úgy gondolom, a történelmi tradícióink megismerése, ápolása, valamint továbbadása, átörökítése kiemelt jelentőséggel bír a minket követő generációk történelem- és értékalapú közös nemzeti tudatának kialakításában.

Morus (Szent) Tamás gondolatával zárom soraimat: „A hagyomány nem a hamu őrzése, hanem a láng továbbadása!”

Zene, sport, honvédelem

Gyimóthy Levente – Siklósi János törzszászlós
Fotó: Dömsödi Richárd

Elsőre nem tűnik könnyen összeegyeztethetőnek a címben leírt három, látszólag teljesen különböző terület. Ám, ha mélyre nézünk a dolgoknak, számos kapcsolódási pontot találhatunk. Például abban, hogy a sportolás megkönnyíti a zenélést (kivált, ha fúvós hangszerről van szó), hisz mindegyikhez kellő tüdőkapacitás szükségeltetik, és mindhárom terület átlagon felüli állóképességet igényel. A székesfehérvári Magyar Honvédség 43. Nagysándor József Híradó és Vezetéstámogató Ezred katonája, a negyvenegyedik évében járó Berger Tamás zászlós harmonikusán, kiegyensúlyozottan ötvözi a három területet, aki a Székesfehérvár Helyőrségi Zenekar katonazenészeként és aktív amatőr sportolóként éli mindennapjait.

Még inkább így van ez, ha az ember hobbiként viszonyul a foglalkozásához. Ez a hozzáállás jól jön a Magyar Honvédség berkeiben, ahol egyrészt keresik, várják a katonazenészeket, másrészt a sportos életmód szinte nélkülözhetetlen a mindennapokban, legyen szó fizikai felmérésekről vagy a legkülönbözőbb katonai és civil „erőnléti” feladatokról, rendezvényekről. Berger Tamás zászlós e két világot akkortájt egyesítette a honvédség-

gel, amikor ismerőseitől megtudta, hogy zenészeket keresnek a Kaposvár Helyőrségi Zenekarba. Tamást nem kellett sokáig noszogatni a katonai pályára, mert a családalapítás időszakában lévő fiatalember számára a fix, biztonságos egzisztenciával kecsgető honvédség igencsak imponált. Egy érdekesség a berukkolásával kapcsolatban: éppen a sorozását követően törölték a sorkötelezettséget hazánkban, ő nemsokára mégis csatlakozott a Magyar Honvédséghez.

Berger zászlós hét éves kora óta a zene bűvöletében él, ami nem véletlen, hisz édesanyja énektanár volt. Tizennégy éves korában már zeneművészeti szakközépiskolában tanult, majd a Pécsi Tudományegyetem harsonatanár, kamaraművész szakán teljesítette ki tudását. Tamás azt vallja, hogy a zene területén – akárcsak a katonai pályán – fontos a folyamatos tanulás, így hamarosan a Szegedi Tudományegyetem harsonaművész tanszakán találta magát. Tanulmányai befejezését követően „landolt” a honvédség berkeiben.

A sporttal szintén gyerekkora óta kacérokodott, ám ez igazán csak később, 2011-ben vált ténylegesen az élete részévé; a fizikai felmérőkön került szorosabb kapcsolatba e területtel.

– Úgy 11 éve mentem rá igazán a futásra. 3200 méterből egyszer csak lett 5–10 kilométer, aztán félmaraton, majd maraton – emlékezik a kezdetekre a zászlós, aki

Berger Tamás zászlós

Próba közben

A sport mára a zászlós életének részévé vált

Egy komoly megmérettetés után

újabb lépcsőfokot lépve már az ultrafutás világában találta magát. – Kétszer körbefutottam a Balatont a „Balaton szupermaraton” keretében. A négynapos program során naponta átlagban 50 kilométert talpaltunk, így értünk célba – meséli. Számára a legvonzóbb táv mégis a Bajáról Szekszárd irányába, a Gemenci erdő és a Duna-mente és a Sió csatorna környezetében zajló, 82 kilométeres Korinthosz Ultratáv Futóverseny, amelyet 2020-ban sikeresen teljesített. Erről a megmérettetésről különösen szívesen beszél, már csak azért is, mert a közeli Bonyhádról származó felesége révén egyre inkább kötődik ehhez a vidékhez, és sokat jár a tolnai megyeszékhelyen. Itt már több Borvidék Félmaraton is teljesített, ami jócskán elősegítette sportolói létének kiteljesedését.

A párjával egy leánygyermeket nevelő Tamás azt mondja, a sport számára igazán erősíti a zenét – mindkettő révén markáns tüdőkapacitásra tesz szert az ember.

– Sosem ment egyik a másik kárára, hisz mindig megoldottam a heti 5-6 edzést, ha kellett, munkaidő előtt vagy után. Legeredményesebb időszakom a heti 100 kilométer futás volt, hetente 10-12 órás edzési idővel – emlékszik vissza.

A koronavírus-járvány időszaka azonban rányomta bélyegét a gyakorlásra, valamint a futásra is: kórházi és járőr feladatokra lett beosztva társaival, ezek sűrűn váltották egymást 2020 decemberétől 2021 júniusáig, majd 2021 telén ismét egy hónapig. Tehát nem voltak könnyűek az utóbbi hónapok, tekintve, hogy elmaradtak a honvédségi és a civil fellépések. Persze, ha alkalma akadt, ilyenkor is „fújta a nótát”. A pandémia csendesedésével viszont újra kezébe vehette a harsonát, most már huzamosabb időre.

Tamás állítja, mind a sportnál, mint a zenénél fontos a folyamatosság: ha egy időszak kimarad, ugyanannyi idő szükségeltetik, hogy „magához térjen az ember”,

és azon a szinten folytassa, ahol abbahagyta. Szerencsére a nyár közeledtével mindkét „pozícióban” száz százalékosan tud teljesíteni. Berger zászlós természetesen sportolás alatt sem hiányozhat a zene: sokszor teszi fel fülére futás közben a – Ruff Tamás őrnagy, zenekara karnagya hangszerelésében színpadra vitt – Depeche Mode-válogatást, ami szintén motiválja, ahogy fogalmaz, „tuningolja” teljesítményében. Például a 82 kilométeres verseny utolsó félórás hajrájában...

Találkozásunkkor épp próba közben értük „tetten”, hiszen nemsokára Kaposváron, majd a Pákozdi Katonai Emlékparkban, később a Múzeumok Éjszakája rendezvényein lép majd színpadra hangszerével, sőt az elmaradhatatlan fehérvári Friesay Katonazenekari Fesztiválra is „hangolnak már” társaival. Fontos feladatot lát el: ő a zenekar kottatárosa és hangszerfelelőse. Ügyel rá, hogy mindenki elé megfelelő kotta kerüljön, sőt a hangszerek karbantartására is figyelmet fordít.

– A városban meglehetősen nagy az ismeretségünk. Szeretnek az emberek bennünket, jó szívvel hallgatnak minket, a legkisebbek pedig sokszor tátott szájjal nézik a nagyobb hangszereinket, a tubát, a szuzafont (ami a tuba egyik változata – a szerk.), az ütőhangszereket – újságolja büszkén.

Nemrég harminc fő fölé bővült a fehérvári helyőrségi zenekar, de még várják az új kollégákat, akiknek kedve szottyán katonazenésznek állni. Mert igazán szép, nemes világ ez, állítja Tamás. Számára megtiszteltetés, hogy zenészként ilyen közegben játszhat, és hobbija egyben hivatása is. Azt üzeni a fiataloknak, bátran álljanak a katonazenészek sorába, ha úgy érzik, kellő hangszeres háttérrel rendelkeznek.

– Amit szeretek csinálni, itt maradéktalanul megtalálom! – fogalmaz, s már vonul is társaihoz vissza gyakorolni, mert nélkül nem is létezhetne...

Joanovics főtörzsőrmester a legendás Hofherr traktoron

Retró vasak doktora

Lejegyezte: B. S. M.
Fotó: a szerző archívuma

Joanovics Pál főtörzsőrmester 1997. január 31. óta szerződéses katona. Az altiszt a veterán autók és motorok szerelme, megszállottja. Pályájáról és hobbi-járól kérdeztük.

Ez a motorblokk szebb, mint új korában

1975. november 9-én születtem a Békés megyei Gyulán. Az általános iskola elvégzése után tanulmányaimat a 613. számú Munkácsy Mihály Ipari Szakközépiskolában folytattam gépszerelő és karbantartó szakon. 1996. február 15-én vonultam be a Magyar Honvédség 64/23. Légtérelenőrző Századhoz Fürjesre, magasságmérőradar-kezelőnek, ahol PRV-16 és PRV-17 lokátorokra kaptam kiképzést.

1999-ig radar váltásparancsnok voltam, később PRV-17 magasságmérő lokátor állomásparancsnok, azután pedig P-37 felderítőradar-állomásparancsnok lettem. 2009 végén úgy éreztem, hogy mégis a saját szakmámban tudnám magam megvalósítani és 2017-ig gépszerelőként dolgoztam. Ezután ismét mundérba bújtam és a szentesi Magyar Honvédség 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred Hídépítő Zászlóalj 1. hídépítő század hadihídszállító raj rajparancsnok-helyettesi beosztásába kerültem. Alapjában véve műszaki beállítottságú ember vagyok, így a beosztással járó feladatok a képességeim kiaknázására sarkalltak. 2018. február 1-jén visszatértem a régi alakulatomhoz és azóta is a Magyar Honvédség Légi Műveleti Vezetési és Irányítási Központ 1. Gerincradar Mérőpontnál (MH LMVİK 1. GRMP), Békéscsabán szolgáló rejtjelző beosztásban.

Kötődésem a veterán motorokhoz, autókhoz gyermekkoromig nyúlik vissza. Édesapám 1987-ben szerzett ne-

Ragyog a Robur kasznija

Egy újszerű Kispolszki

Ma már horror áron kínálják a Trabant megmaradt példányait

kem egy BERVA mopedet, amely már akkor is egy elavult járműnek számított. Folyamatosan javítani kellett, hogy használni lehessen. Éveken át szinte csak a szétszerelés ment a dolgoknak, hosszabb időszaknak kellett eltelti ahhoz, hogy ráérezek az alkatrészeire bontott eszközök összeszerelésére és megjavítására is. Ebben az időszakban még nem tudatosan foglalkoztam a régi technikával, hanem ilyen járművek beszerzésére volt csak lehetőségem (Zaporozsec, Kispolszki, Nagypolszki, Lada, Babetta, Verhovina, Simson, Csepel-125 stb.).

Az idő előrehaladtával már tudatosan érdeklődtem a régi járművek iránt és kedvtelésből foglalkoztam a veterán eszközök javításával. A helyi termelészövetkezetnél eltöltött éveim alatt, a napi munka mellett veterán traktorok felújításával (Hofherr-GS 35) is foglalkoztam, ezenkívül ilyen jellegű bemutatókon is részt vettem. A közelmúltban divatba jött „veteránozás” nagyon megemelte a régi járművek árát, így csak a már meglévő projekteket tudom beütemezni, főleg téli estéken. Ismerősöknek, barátoknak a mai napig szívesen segítek javításban, fényezésben, kerékküllözésben. Ez a tevékenység számomra még évekig elfoglaltságot fog biztosítani, mert sok örömet okoz, amikor látom, hogy egy régi jármű újra visszakapja eredeti formáját. 🏠

Frissen küllözött kerek

Felújított és javításra váró kétkerekűek

Dr. Veres András püspök szívesen emlékszik vissza a katonaidejére

Dr. Harsányi Pál Ottó ferences rendi szerzetes számára emlékezetes maradt a rezi kiképzés

Prof. dr. Inocent-Mária Vladimír Szaniszló domonkos szerzetes főhadnagyként szolgált a Csehszlovák Néphadseregben

Régi történetek, szép emlékek

AZ ALTISZTI KAR KÖSZÖNTÉSE A MAGYAR ALTISZTKÉPZÉS 150. ÉVFORDULÓJA KAPCSÁN

Dr. Murinkó Attila ezredes

Fotó: Tóthpál-Murinkó Györgyi és a szerző felvételei

Az évforduló apropóján emlékezésre kértem fel egyházi személyeket. A megszólítottak jelenleg Rómában szolgálnak, vagy egyházi feladataik gyakran az „örök városba” szólítják őket. A megkeresettek teljesítették katonai szolgálatukat, majd azt követően papként vagy szerzetesként éltek mindennapjaikat, a közösségüket szolgálva.

A MEGTAGADOTT NÓTA

Dr. Veres András püspök, a Győri Egyházmegye főpásztora, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke felkérésemre azonnal igent mondott: a Rómában készült fotót hamarosan írásos üzenetben egészítette ki.

– 1978–80 között töltöttem két éves kötelező sorkatonai szolgálatomat Marcaliban. Az akkori gyakorlattól eltérően bennünket, kispapnövendékeket nem úgy kezeltek, mint a többi előfelvételist. Nekünk kötelező volt letölteni a teljes két évet. Abban az évben júniusban nagy bevonulás volt, mi, kispapok viszont csak augusztus végén öltöttünk egyenruhát, ezért számunkra az alapkiképzés is később kezdődött. Ez semmi könnyebbséget nem jelentett, sokkal inkább nagyobb figyelemben volt részünk, hiszen csak mi, tizenötven vettünk részt az alapkiképzésen. Egy tizedes, egy törzsörmester és egy főhadnagy segített bennünket beilleszkedni a korábban esküt tett sorkatonák közé.

Azért történtek érdekes esetek is, például a „díszmenet és nóta” kapcsán. Az egyik jó hangú ferences növendéket jelölték ki nótafának, a tizedes neki adta a parancsokat a nótaéneklésről. Egyik ilyen alkalommal a tizedes nem-

csak nóta parancsolt, hanem a címét is megadta. Hangzott a parancs: „Nagy honvéd, nóta: A párttal, a néppel egy az utunk!” Magunk között már korábban megegyeztünk, hogy ezt azért mégsem fogjuk énekelni, ezért a parancs ellenére csendben maradtunk. Az ismételt ukáz után sem törtük meg a csendet, de ettől a tizedes fölöttébb ideges lett. Így az alakításunk legalább egy órával tovább tartott, mint kellett volna...

Másnap reggel teljesen véletlenül néhányan fültanúi voltunk annak a párbeszédnek, ami közte és a főhadnagy között elhangzott:

„Főhadnagy elvtárs, jelentem, a szakasz megtagadta tegnap este a parancsot.”

„Miféle parancsot?” – szólt a kérdés.

„Alakítás közben nem akartak nótaénekelni” – válaszolta a tizedes.

„Milyen nóta kellett volna énekelniük?” – kérdezte a főhadnagy.

„A párttal a néppel egy az utunkat.”

Erre a főhadnagy csak annyit válaszolt: „Maga ostoba, ezekkel nem azt kell énekelni.”

Egy másik érdekes eset is eszembe jut. Amikor szombat délelőtt politikai képzésre kellett mennünk, az üteg törzsfőnöke üzent az írnökkel, hogy azonnal menjek segíteni a kiképzési terv sürgős elkészítésében. Miközben az iroda felé tartottam, szembetalálkoztam a politikai képzést tartó tiszttel, aki számonkért, hogy miért nem a képzésre sietek. Jeleztem, hogy az irodába rendelték, segíteni az írnöknek. Eközben megjelent a törzsfőnök, aki az irodába hivatott, és érdeklődött, hogy miről beszélgetünk. Jeleznem kellett, hogy nekem mégis a politikai oktatásra kell mennem, nem az irodába, hiába hivatott. Erre ő csak annyit mondott a politikai tisztnek:

„Te, tudod, ezek sokkal jobban értenek a politikához, mint te magad.”

Ilyen és néhány hasonló apró incidens ugyan nehezítette szolgálatunkat, de alapvetően sok jóindulatot tapasztaltunk a tiszthelyettesek és a tisztek részéről. Sőt, néha kimondottan mélyreható beszélgetéseket is kezdeményeztek velünk. Kár, hogy akkor még nem voltunk felszentelt papok, így a feloldozások elmaradtak.

ÖSSZEKOVÁCSOLÓDÁS A REZI BÁZISON

Dr. Harsányi Pál Ottó OFM, ferences rendi szerzetes Rómában, a ferences rend egyetemén (Pontificia Università Antonianaum – Szent Antal Pápai Egyetem) erkölcssteológiát és bioetikát tanít, valamint a Teológiai Kar dékánhelyettesi feladatait látja el. Sorkatonaként 1985–1986-ban szolgált BMP-lövészként Lentiben. A szigorú kiképzések során bejárta Rezi és Újdörögdtáborokat. A második időszakot „kiváltságos” beosztásban töltötte, a laktanya elhelyezési szolgálatnál volt rajzoló (írnök). A haza szolgálatában eltöltött 12 hónapjából készségesen az alábbi történeteket osztja meg a Honvéd Altiszti Folyóirat olvasóival.

– Az akkori társadalmi rendszer szemében mi természetesen „ideológiai szempontból alkalmatlanok” voltunk, de ez a hétköznapi életben azért másképp nézett ki. A sorkatonák becsültek bennünket, mert ugyanazt megcsináltuk, mint bárki más, és nem beszélünk csúnyán, a tisztek pedig tudták, hogy az írnöki tevékenységet nyugodtan ránk lehet bízni. A laktanya újságosbódéjába járt az *Új Ember* című, ma is megjelenő katolikus hetilap. Vasárnaponta igeliturgiát tartottunk az ezredpostán. Mindent nem hivatkozva, hanem az első keresztények szellemiségében tettük, ami hihetetlen hatással volt akkor rám. A hivatásos állomány meg csendben becsült bennünket ezért, és hivatalosan nem vett tudomást az ilyen és ehhez hasonló tevékenységekről. Az egyik szekrényellenőrzés során megtalálták a Bibliát, az őrmester kivette, kinyitotta, becsukta, majd csendesen visszavette a helyére.

Az emberi és katonai helytállás egyik legjobb példáját 1986. január–februárban Rezi-ben, a hegyi kiképző bázison tapasztaltam meg, ahol három hetet töltöttünk el. A kivételesen kemény körülmények, a hideg, a nagyon korai reggeli tornák, ahol nem lóghatott senki, a kötélpá-

lyán való közlekedés teljes menetfelszerelésben, a hegy-mászás, a hegyi éleslövészet, a jéghegy patakokon történő átkelés nagyon összekovácsolt bennünket. A háromhetes gyakorlat végén a parancsnok külön kiemelte az összetartást, amit tanúsítottunk, és amire laktanyai körülmények között soha nem került sor.

Az elhelyezési szolgálatnál töltött időszakom bár fizikailag könnyű volt, sok tevékenységgel járt: az épület hat irodahelyiségét fűtöttem olajkályhákkal, naponta takarítottam, és rengeteg írásos anyagot készítettem írógéppel és csőtollal. Elődöm, Lendvai Zoltán, későbbi szombathelyi egyházmegyei pap a gimnáziumban diáktársam volt. Tornászajnok lévén kivívta a katonatársak tiszteletét. A magyar katolikus sajtóban sok cikk jelent meg róla mint „gördeszékás papról”. A sport által számos fiataalt vonzott be a templomba.

Számos kellemes élmény él bennem Márton Antal századossal kapcsolatban, aki az elhelyezési szolgálat parancsnoka volt abban az időben. A leszerelés előtt úgy búcsúzott el tőlem, hogy legyen jó pap belőlem. A polgári alkalmazottak pedig azt mondták: „Pali, maga volt az utolsó.” Már mint leendő papanövendék írnök katona, hiszen ezt követően már Hódmezővásárhelyre és Ceglédre vitték a leendő szeminaristákat. Egész pontosan ez már 1985-ben is így volt, amikor bevonultam. Jómagam egyetemi „előfelvett” minőségben kerültem Lentibe, leendő ELTE-s és szegedi egyetemistákkal együtt. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből származó Márton Antal százados szavait ma is köszönöm, igyekeztem és igyekszem rászolgálni!

KATONAI SZOLGÁLAT: BECSÜLETTEL LETUDVA

Összeállításunk harmadik szereplője, Prof. ThDr. Ing. Inocent-Mária Vladimír Szaniszló OP (PhD) domonkos szerzetes, a katolikus teológia beiktató professzora Szlovákiában, 2017 októberé óta a domonkosok római egyeteme, az Aquinói Szent Tamás Pápai Egyetem (amely Angelicum néven is ismert) emberi jogok, erkölcssteológia és etikaoktatója, docense. Katonai múltjával kapcsolatban annyit árult el egy baráti beszélgetés során, hogy 1985–86 között felvidéki magyarként hadnagyi rendfokozatban szolgált a Csehszlovák Néphadsereg állományában. Szolgálatát becsülettel letudta, azonban „szép” emlékeket nemigen tudna folyóiratunk számára felidézni, kevésbé szépeket pedig nincs szándékában. Ince testvér mindazonáltal örömmel csatlakozik a magyar altisztek köszöntéséhez, és érdeklődéssel vette át tőlem a Honvéd Altiszti Folyóirat egy példányát.

A gyakorta hangoztatott mondas szerint az idő mindent megold, illetve megszépít. Talán a fentebb leírtakból is érzékelhető, hogy az eltelt évek során a felidézett emlékek megszépülnek, könnyedén kezelhetők és vállalhatók. Az írásban szereplő egyházi személyiségek, egykori katonai szolgálatokra visszagondolva, közel 30 év távlatából üzennek a mai kor altiszteinek: Isten éltesse a magyar altiszteket! 🇮🇵

Egy könnyed séta Ottó testvérrel az örök városban

KOMMENTÁR A HÁTSÓ BORÍTÓN KÖZÖLT KÉPEKHEZ

A séta közbeni beszélgetést lejegyezte:
dr. Murinkó Attila ezredes
Fotó: a szerző felvétele

A Covid-korlátozások egyhítése lehetővé tette, hogy egy római történelmi sétára induljunk a Honvéd Altiszi Folyóirat olvasói által már ismert dr. Harsányi Pál Ottó ferences rendi szerzetessel (OMF), egyetemi oktatóval, a ferences rend egyeteme teológiai karának dékánhelyettesével. A meglátogatott helyszínek fotóit lapunk 32. oldalán adjuk közre.

Róma központjában, a Piazza Venezia tőszomszédságában, a Capitolium dombon áll a turisták által is igen jól ismert és látogatott II. Viktor Emánuel nemzeti emlékmű (Monumento a Vittorio Emanuele II), melynek építése 1885-ben kezdődött és 1935-ben fejeződött be. (1. kép) Bizonyos részei az érdeklődők számára már 1911-től látogathatóak voltak, hiszen ebben az évben ünnepelték Olaszország egységesülésének 50. évfordulóját. Az emlékmű része a Haza Oltára (Altare della Patria), valamint az ismeretlen olasz katoná (Milite Ignoto) sírja a tiszteletére gyűjtött örökmécsessel, amit az első világháborút követően Róma istennő szobra alatt alakítottak ki Giulio Douhet tábornok javaslatának figyelembevételével. Az ismeretlen katoná emlékművének centenáriuma tavaly volt, az eseménysorozatról a Honvéd Altiszi Folyóirat 2021. decemberi számában emlékeztünk meg. Az örökmécses mindkét oldalán az olasz haderő katonái állnak folyamatosan díszőrséget.

A gigászi méretű nemzeti emlékmű mellett áll az acoeli ferences templom (Basilica di Santa Maria in Aracoeli). Egykoron itt helyezkedett el a ferences rend központi kolostora, amelynek legnagyobb részét éppen az új olasz állam egységét kifejező nemzeti emlékmű megépítése miatt bontották el a 19. század végén. Az acoeli-templomban nemcsak a Santo Bambino (il Bambinello), vagyis a gyermek Jézus 15. századból, Jeruzsálemből származó szobra található, hanem a ferences rend számos szentjének oltára is. Az eredeti gyermek Jézus-szobrot egyébként 1994-ben ellopták, azóta egy hiteles másolat található a helyén, amelyhez ma is érkeznek ún. fogadalmi ajándékok (ex voto).

A ferences rendi templom nekünk, magyaroknak Kapisztrán Szent János ferences szerzetes, teológus (1386–1456) miatt fontos, aki a török elleni sikeres háborúkon túl intellektuális szempontból is komoly életművet tudhat magáénak, munkássága ma is számos neves magyar és külföldi történész kutatásának tárgyát képezi.

A magyar katonáknak talán a templom egyik kiemelt érdekessége a Kapisztrán Szent János „harcias” alakját megjelenítő festmény (2. kép), amely a Kapisztrán Szent János-oltáron, a templom kiemelt helyén, a kórust és a főoltárt a szentélytől elválasztó ún. diadalív közelében található.

Közismert, hogy a szerzetes döntő szerepet játszott a keresztény összefogás megszervezésében az Oszmán Biro-

dalom ellen. 1456 nyarán Hunyadi János táborába sietett, hogy segítse őt Nándorfehérvár megvédésében. A világ-raszoló diadalt követően a táborban dúló pestisjárványban azonban életét vesztette. A katolikus egyház a katonai lelkészek védőszentjeként tiszteli, és így ő a Magyar Honvédség Katolikus Tábort Püspökségének védőszentje is.

Kapisztrán Szent János alakját az évszázadok során több helyen, többféle formában is megőrizték. Egyik legismertebb szobrát 1922-ben állították fel a Budai Várban, a mai Hadtörténelmi Múzeum és az egykori helyőrségi templom mellett, amit ma Magdolna-toronyként emlegetünk. A szobrot Damkó József szobrászművészt készítette. Az egykori, 13. századi gótikus Mária Magdolna-templom a Budai Vár legrégebbi temploma volt, amelynek egyedül a harangtornya és néhány alapfala maradt meg Budapest 1944. decemberben elkezdődött ostroma, a pusztító bombázások nyomán.

Az Aracoeli templom egyik leghíresebb alkotása a főbejárat után rögtön jobbra található első Sienai Szent Bernardin (1380–1444) mellékoltár (3. kép), amelynek freskóit Pinturicchio mester készítette 1484 és 1486 között. Szent Bernardin a ferences rend kiemelkedő teológusa, aki Perugia mellett és Sienában teológiai főiskolát alapított. A freskó Szent Bernardin megdicsőülését ábrázolja. A kép alsó részén a szent egy sziklán áll, kezében könyv, és a feje fölött két angyal egy babérkoszorút tart. Szent Bernardin mellett a bal oldalon Toulouse-i Szent Lajos, a jobb oldalon pedig Páduai Szent Antal látható tavakkal szabdalva, az umbriai tájra hasonlító vidéken. Szent Antal egyébként a ferences rend legismertebb szentje. Szinte minden falusi templomban megtalálható a fehér kötélövvel összefogott, sötétbarna szerzetesi ruhában álló portugáliai származású szent szobra. A freskó felső részén az áldást adó Krisztus látható, akit angyalok vesznek körül. |✚|

A három nővér...

Lejegyezte: dr. Murinkó Attila ezredes
Fotó: Tóthpál-Murinkó Györgyi

Nyilvánvaló, hogy nem Csehov 1900 végén írt drámáját igyekszem írással felidézni, hanem arról kívánok tudósítást adni, hogy a május 21-i magyar honvédelem napja alkalmából hogyan gondolunk külhonban a magyar katonákra. A rendszeresen ismétlődő, hó végi, magyar nyelven bemutatott szentmisét követően beszélgettem három, Rómában misszionárius szolgálatot ellátó magyar apácával a Szent István első vértanúról elnevezett bazilika udvarán. Találkozásunk során a Zrínyi Kiadó egyik meghatározó könyvét adtam át nekik azaz a szándékkal, hogy lapozgatásával, olvasásával megismerjék a Magyar Honvédséget, és további ismereteket kaphassanak rólunk, magyar katonákról, illetve történelmünkről és szolgálatunkról.

Kinga nővér (a felső kép jobb oldalán) 57, Teodóra nővér (bal oldalon) 22 éve tagja az Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek Kongregációjának. A rend tagjai a megváltás szolgálatában vállalják a betegek ápolását idősotthonban, a gyermekek és az ifjúság vallásos nevelését óvodában, iskolában és kollégiumokban. A hadikórházi szolgálatuk során kerültek kapcsolatba a világháborúkban megsebesült katonákkal, illetve a magukra maradt hadiárvaikkal.

A Domonkos-rendi Angelika nővér (középen) kezében tartja a Magyar Honvédségről készült kiadványt. Angelika nővér 11 éve tagja az Árpád-házi Szent Margitról Nevezett Szent Domonkos Rendi

Nővérek Apostoli Kongregációjának. Jelenleg a Pápai Bibliikus Intézetben végzi tanulmányait, melyeket az idén kezdett meg. Az előtte álló római évek egyfajta felkészülést jelentenek a jövőbeli szolgálatra rendjében, melynek küldetése „Isten Igéjének és Igazságának hirdetése”.

A jó hangulatú beszélgetés zárásakor kértem a kedves nővéreket (alsó kép), hogy imáikban alkalmanként emlékezzenek meg rólunk! Megígérték... Hálás köszönet érte!

Isten éltesse a 174 éves Magyar Honvédséget! |✚|

ÉLETKÉPEK

A XIV. Tatai Patara fesztivál

2022. JÚNIUS 3-5.

Fotó: Bratkó Balázs tizedes

Humor

Tigyi István Zsolt főtörzsszázlós

CÁPAKRÉM

A túlélőkiképzésen Szabó zászlós a katonákat oktatja:

– Ha a tengerbe kell menniük, akkor ezzel a cápariasztó krémmel kenjék be előtte magukat. Ettől a cápák undorodnak.

– Zászlós úr! És valóban nem esznek meg a cápák, ha bekenjük magunkat? – kérdezi az egyik katona hitetlenkedve.

– De, megeszik. Csak undorral.

TÁJKÉP

Nagy szakaszvezető elviszi a felelőségét egy tengerparti nyaralásra. Andalogva sétálgatnak a főnyenyen, amikor a szakaszvezető meglát egy tájképfestőt, amint a naplementét festi a vászonra. Elgondolkodik, majd így szól az asszonyhoz:

– Látod, drágám, milyen macerás a nyaralás, ha valakinek nem telik fényképezőgépre!

AVATÁS UTÁN

Szabó őrmester nyaralni indul kipi-henni az avatási felkészülés fáradalmait. Két nap múlva azonban látja, hogy rosszul osztotta be a pénzt. Nincs más hátra, SMS-t ír az apjának némi plusz anyagi segítségért. Hamarosan meg is érkezik az átutalás, az alábbi közleménnyel:

„Drága fiacskám! Mellékelten küldöm neked a kért 10 000 forintot. De felhívom a figyelmedet, hogy a tízezret nem öt nullával írják, csak négygyel.”

A LEGRÖVIDEBB ÚT

Rabó az első eltávjára indul Vasbogdányból. Nem igazán ismerős a településen, így megkérdi Karádi őrmestert:

– Őrmester bajtárs, hogyan jutok ki leggyorsabban a vasútállomásra?
– Gyalog, vagy autóval?
– Őrmester bajtárs, jelentem, autóval.
– Na látja, Olajbogyó! Tudja maga!

EGYIPTOM

Kovács főtörzsrőrmester Egyiptomban nyaral. Egy szervezett kiránduláson az idegenvezető egy barlangba kíséri le őket, majd az egyik mélyedésben néhány csontvázat mutat nekik.

– Hogy kerültek ezek ide? – hökkent meg a főtörzsrőrmester.

– Spórolni akartak az idegenvezetőn... – feleli a kísérő.

OLCSÓ NYARALÁS

Egy skót altiszt bemegy az utazási irodába és a hajóutakról érdeklődik.

– Az első osztályú jegy 300 font, a másodosztályú 200, a harmadosztályú pedig 100 – mondja az ügyintéző.

– Ennél olcsóbb nincs? – kérdi az altiszt.

– Nézze, a hajó után is úszhat, az ingyen van!

– Az jó lesz. Nem tudja, szoktak kidobálni valami ételmaradékot?

LÉGITAXI

Kovács törzsszázlós elhatározza, ha már Párizsban nyaral, lefotózza az Eiffel-tornyot a levegőből. Telefonon rendel egy légitaxit. Amikor kiér a repülőtérre, látja, hogy egy kisgép áll a kifutón, nyitott ajtóval, utasra várva. Bedobja a csomagját, beül, majd mondja a pilótának:

– Mehetünk.

A gép felszáll, majd a törzsszázlós odaszól a repülőgép-vezetőnek:

– Legyen szíves az Eiffel-torony fölé menni, ott majd csinállok néhány fényképet.

– Miért? – kérdezi a pilóta.

– Mert nyaralok és szeretnék néhány emlékfotót csinálni a levegőből.

Hosszú csend, majd a pilóta megkérdezi: – Ezek szerint nem maga az oktató?

HONVÉD ALTISZTI FOLYÓIRAT

Megjelenik évente hat alkalommal, minden páros hónapban
2022/3. szám
(június)

Kiadja a Magyar Honvédség Parancsnoksága

Szerkesztőbizottság:
Elnök:

Kaszab Zoltán főtörzsszázlós,
a Magyar Honvédség vezénylőzászlósa

Tagok:

Balog Sándor főtörzsszázlós
Bálint Ákos főtörzsszázlós
Bogya Sándor főtörzsszázlós
Dr. Murinkó Attila ezredes
Soós Lajos főtörzsszázlós

Tigyi István Zsolt főtörzsszázlós
Tömösközy Tamás Kálmán törzsszázlós

A folyóirat kiadásában és terjesztésében közreműködik a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság – Zrínyi Kiadó

Felelős vezető:

Kulcsár Gábor ügyvezető
A Zrínyi Kiadó vezetője:

Dr. Isaszegi János ny. vezérőrnagy

Felelős szerkesztő: Kiss Zoltán ny. alezredes

Szerkesztő: Havasi Máté

Kézirat-előkészítő: Apagyiné Gáspár Jolán

Korrektor: Mészáros Károly ny. alezredes

Tördelő: Kiss Fanni Flóra

Grafikai tervezés: László Zoltán

Címlapfotó: Bratkó Balázs tizedes

Szerkesztőségi titkár: Pásztor Júlia

A szerkesztőség címe:

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B

Telefon: 272-02. 459-5355,

fax: 459-5354

e-mail-cím: kiss.zoltan@hmzrinyi.hu

pasztor.julia@hmzrinyi.hu

Nyomdai kivitelezés:

HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs

Szolgáltató Közhasznú

Nonprofit Kft. Sokszorosító Osztály

Felelős vezető: Pásztor Zoltán

Ár nélküli, belső terjesztésű kiadvány.

HU ISSN 1586-2917

A folyóirat teljes terjedelmében olvasható

a www.honvedelem.hu portál

kiadványok rovatában

A Honvéd Altiszti Folyóirat tagja

az Európai Katonai Sajtószövetségnek

(EMPA)

1

2

RÓMAI KÉPESLAP

TÖRTÉNELMI EMLÉKEZÉS

- 1 A Haza Oltára a nemzet egységére
- 2 Szent Bernardin, a ferences rend kiemelkedő teológusa
- 3 Kapisztrán Szent János a katonai ordinariátus védőszentje

Felvételeket készítette: dr. Murinkó Attila ezredes

3

